

ספר ליקוטי מוהר"ן

מהדורא קמא סימן א

אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' (תהלים קי"ט)

דע, פי על ידי התורה נתקבלים כל התפלות וכל הבקשות, שאנו מבקשים ומתפללים. והחן והחשיבות של ישראל נתעלה ונתרומם בפני כל מי שצריך, הן ברוחני הן בגשמי. כי עכשו בעוונותינו הרבים חן וחשיבות האמיתי של ישראל נפל, כי עכשו עקר החשיבות והחן הוא אצלם. אבל על – ידי התורה נתעלה החן והחשיבות של ישראל, כי התורה נקראת (משלי ה) אילת אהבים ויעלת חן; שמעלה חן על לומדיה (ערובין ג"ד). ועל – ידי – זה נתקבלין כל התפלות והבקשות:

פי איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל, של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שיאיר לו השכל, שיש בכל דבר, להתקרב להשם יתברך על – ידי אותו הדבר. כי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו, כמו שכתוב (קהלת ח): "חכמת אדם תאיר פניו" וזה בחינת יעקב. פי יעקב זכה לבכורה שהוא ראשית, שהוא בחינת חכמה. (תקונים תקון י"ד, זהר משפטים קכ"א:), כמו שכתוב (תהלים קי"א): "ראשית חכמה". וזה בחינת (בראשית כ"ז) "ויעקבני זה פעמים". ותרגום אונקלוס: וחכמני, וזה בחינת שמש. פי השכל הוא מאיר לו בכל דרכיו כמו השמש. וזה בחינת (משלי ד): "וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום" וזה בחינת חית לשון חיות. פי החכמה והשכל הוא החיות של כל דבר, כמו שכתוב (קהלת

(1)

"החכמה תחיה" וכו': אך מחמת שאור השכל גדול מאד, אי אפשר לזכות אליו פי אם על – ידי בחינת נון שהוא בחינת מלכות, כמו שכתוב (תהלים ע"ב): "לפני שמש ינון שמו", ופרש רש"י: 'לשון מלכות'. וזה בחינת לבנה, פי הלבנה אין לה אור מעצמה פי אם מה שמקבלת מהשמש (זהר ויחי רל"ח. ורמ"ט:). וזהו בחינת מלכות, דלית לה

מגֵרְמָה כְּלוּם, אֵלֶּא מַה שְׁמִקְבֵּלֶת מִן הַחַיִּית, שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲכָמָה, בְּחִינַת שְׁמֵשׁ כַּנִּ"ל, וְנַעֲשֶׂה (יִשְׁעֵיהוּ ל): "אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה:"

אָבֵל מִי שְׁאִינוּ מְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ אֶל הַשֶּׁכֶל וְהַחֲכָמָה וְהַחַיִּית, שֵׁשׁ בְּכָל דְּבָר, זֶה בְּחִינַת עֲשׂוֹ שְׁבוּזָה אֶת הַבְּכוּרָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית כ"ה): "וַיְבֹז עֲשׂוֹ אֶת הַבְּכוּרָה"; דְּהִינוּ הַשֶּׁכֶל כַּנִּ"ל, בְּחִינַת (מְשָׁלִי י"ח): "לֹא יַחְפֹּץ כְּסִיל בְּתַבוּנָה כִּי אִם בְּהַתְּגַלּוֹת לְבוֹ:" וְזֶה בְּחִינַת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, בְּחִינַת לְבָנָה דְּסִטְרָא אַחְרָא, שְׁעָלֶיהָ נֶאֱמָר (יִשְׁעֵיהוּ כ"ד): "וְחִפְרָה הַלְּבָנָה" וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר הָרָע. כִּי הַיֵּצֵר טוֹב נִקְרָא "מִסְכֵּן וְחָכֵם" (קִהֵלֶת ד), בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲנִיָּה וְדָלָה דְלִית לָהּ מִגְרָמָה כְּלוּם כִּי אִם מַה שְׁמִקְבֵּלֶת מִחֲכָמָה. וְיֵצֵר הָרָע נִקְרָא "מְלַךְ זָקֵן וְכָסִיל" (שָׁם), בְּחִינַת מַלְכוּת דְּסִטְרָא אַחְרָא, שְׁאִינָה חֲפֻצָּה בְּחֲכָמָה וְשֶׁכֶל, בְּחִינַת "לֹא יַחְפֹּץ כְּסִיל בְּתַבוּנָה" וְכוּ', כַּנִּ"ל:

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְתַנן כַּח לְבְּחִינַת מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה לְהַתְּגַבֵּר עַל מַלְכוּת דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְכִמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (בְּרֵכוֹת ה.א): 'לְעוֹלָם יִרְגִּיזוּ אָדָם יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרָע'. וְעַל – יְדֵי מַה נוֹתֵן כַּח לְמַלְכוּת דְּקִדְשָׁה? עַל – יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּכַח (כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה, שָׁם: 'לְעוֹלָם יִרְגִּיזוּ וְכוּ' אִי אֲזִיל – מוֹטֵב, וְאִם לְאוֹ יַעֲסֵק בְּתוֹרָה). וְכִמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (קִדּוּשִׁין ל.א): 'אִם פָּגַע בְּךָ מִגְּזֵל זֶה, מְשַׁכְּהוּ לְבֵית – הַמְדָרָשׁ'. כִּי עַל – יְדֵי הַתּוֹרָה נוֹתֵן כַּח לְמַלְכוּת דְּקִדְשָׁה:

וְאֲזִי מִקְבֵּלֶת הַמַּלְכוּת, שֶׁהִיא בְּחִינַת ג, חַיִּית מִן הַחֲכָמָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת ח, וְנִתְחַבֵּר וְנִתְקַשֵּׁר הַח וְהַג, וְנַעֲשֶׂה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה: וְכַשְׁזֶה קָם, זֶה נוֹפֵל. וְאֲזִי נוֹפֵל וְנִתְבַטֵּל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (הוֹשֵׁעַ י"ד): "כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי ה', צַדִּיקִים יִלְכוּ בָם, וּפ' שְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם". הִינּוּ עַל – יְדֵי דְרָכֵי ה', הִינּוּ הַתּוֹרָה, עַל – יְדֵי – זֶה הַצַּדִּיקִים, שְׁדַבְּקִים בְּמַלְכוּת דְּקִדְשָׁה, הֵם גִּתְחַזְּקִים וּמְקַבְּלִים כַּח עַל – יְדֵי – זֶה. וּפ' שְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם" בְּחִינַת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, בְּחִינַת הַיֵּצֵר הָרָע, שְׁנוֹפֵל וְנִכְנָע עַל – יְדֵי הַתּוֹרָה, כַּנִּ"ל:

וְעַל – יְדֵי – זֶה גִּתְקַבְּלִים כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת, כִּי עֵקֶר מַה שְׁאִין גִּתְקַבְּלִין הַבְּקָשׁוֹת הוּא מַחֲמַת שְׁאִין לְהַדְּבָרִים חוּן, וְאִין גִּכְנָסִין בְּלֵב שֶׁל זֶה שְׁמִבְקָשִׁין מִמֶּנּוּ, כְּאִלוֹ אִין בְּלָבוֹ מְקוֹם שֶׁיִּכְנָסוּ הַדְּבָרִים בְּלָבוֹ, מַחֲמַת שְׁאִין לְהַמְבַקֵּשׁ חוּן, שֶׁיִּכְנָסוּ הַדְּבָרִים בְּלָבוֹ שֶׁל

זה, שמבקשין ממנו. אבל על - ידי התורה, שעל - ידי - זה נתחברין ונתקשרין הג
הח כנ"ל, ונעשה חן, ועל כן נקראת התורה (משלי ה): "יעלת חן", ואזי זוכה לדבריו
הם דברי חן, ואזי נתקבלין דבריו ובקשותיו, כמו מי שמדבר דברי חן, שנכנסין
הדברים בלב המתבקש, דהינו זה שמבקשין ממנו: נעשה בחינת ת"ו, שהוא לשון
חקיקה ורשימה, כמו שכתוב (יחזקאל ט): "והתוית ת'ו", כי על - ידי החן נחקק
ונרשם מקום בלב המתבקש לקבל הבקשה, כי על - ידי החן נתקבלו דבריו. נמצא,
שבחינת הח"ן חקק מקום בלב זה שמבקשין ממנו, כדי שיכנסו דבריו בלבו, ויקבל
בקשתו. והחקיקה ורשימה זה בחינת ת"ו כנ"ל וזהו (קהלת ט): "דברי חכמים בנחת
נשמעים". נחת דיקא, הינו בחינת חן הנ"ל והת הנ"ל, ועל - ידי - זה נעשה אותיות
נחת, ואז נשמעים דבריו, ונתקבל בקשתו כנ"ל:

ועל כן יעקב שהוא בחינת השכל כנ"ל, על כן זכה לחן, כמו שכתוב (בראשית ל"ג):
"כי חנני אלקים" וכו'; ועל כן ברח את השבטים בחן, כמו שכתוב (שם): "הילדים
אשר חנן" וכו'; ובנימין לא היה אז. ועל כן ברכו יוסף בחן, כמו שכתוב (שם מ"ג):
"אלקים יחנך בני": ודוקא יוסף היה יכול לברכו בחן, כי יוסף היה כלול ביותר
מבחינת יעקב, כמו שכתוב (שם ל"ז): "אלה תלדות יעקב - יוסף"; כי הוא היה עקר
תולדותיו. כי יעקב ויוסף כחדא חשיבי. ועל כן נאמר ביוסף (דברים ל"ג): "בכור שורו
הדר לו". 'בכור' הוא בחינת השכל כנ"ל. וזהו 'שורו' לשון הסתכלות, כי צריכין
להסתכל בהשכל שיש בכל דבר כנ"ל. וזהו הדר לו תרגום אונקלוס:

גלא הוא היצר הרע: דמטבע לספינתא הוא החן והחשיבות, לשון ספון וחשוב, כי היצר
הרע רוצה להטביע ולהשפיל, חס ושלום, בחינת החן והחשיבות של ישראל, בחינת
מלכות הקדשה:

ומתחזי כי צוציתא דנורא חורתא ברישא כי מתחלה היצר הרע מתלבש עצמו במצוות
ומטעה את האדם כאלו מסיתו לעשות מצוה. וזהו בחינת צוציתא דנורא חורתא אש
לבנה, אף - על - פי - כן מלאך מזיק הוא:

ומחנן ליה באלותא דחקיק עליה אהיה וכו', הינו שעקר הכנעתו של היצר - הרע הוא
על - ידי התורה, שהיא כלה שמוותיו של הקדוש - ברוך - הוא. והתורה היא בחינת

ואו. כי הלוחות, אֶרְכָן וי"ו וְרַחֲבָן וי"ו (בְּבֹא בְתָרָא יד.). וְזֶהוּ בְּחִינַת אֱלֹתָא, דְּהִיגוּ מְקֻלוֹת דְּחֻקֵּי עֲלֵה אֱהִיָּה וכו', הִיגוּ שְׁמוֹת, בְּחִינַת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת וי"ו, וְהִי"ו הוּא צוּרַת מְקַל, וְהִיא כְּלָה שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הִיגוּ שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא מְכַנִּיעַ אֶת הַיֶּצֶר הָרָע שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת אֶת הָאָדָם מִשְׁגָּע מִמֶּשׁ, חֵס וְשָׁלוֹם. כִּי בַעַל – עֲבָרָה הוּא מִשְׁגָּע, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (סוֹטָה ג.): 'אִין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ – שְׁטוּת'. וְכֵמוֹ שֶׁהַמְשַׁגְּעִים צְרִיכִים לְהַכּוֹתָם וְלִשׁוֹם עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת, כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הַתּוֹרָה שְׁעוֹסְקִין הוּא בְּחִינַת מְקֻלוֹת וְשְׁמוֹת, שְׁבֻזָּה מִכֵּין

וְזֶהוּ: "אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דְרַךְ". אֲשֶׁרִי לְשׁוֹן הַסְּתַפְלוֹת. תְּמִימֵי דְרַךְ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ"ה): "יַעֲקֹב אִישׁ תָּם"; שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁכָּל כַּנ"ל. הִיגוּ לְזִכּוֹת לְהַסְתַּפֵּל עַל הַשִּׁכָּל שֵׁישׁ בְּכָל דְּבַר, שֶׁהוּא בְּחִינַת "יַעֲקֹב אִישׁ תָּם" זֶה זֹכִיךְ עַל – יְדֵי הַתּוֹרָה:

וְזֶהוּ: הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת ה'. כִּי עַל – יְדֵי שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה בְּכַת, עַל – יְדֵי – זֶה נוֹתֵן כַּח לְמַלְכוּת דְּקְדוּשָׁה בְּחִינַת נו"ן, לְקַבֵּל מִן הַשִּׁכָּל, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֵי"ת, וְאֲזִי נַעֲשֶׂה חֵן וְנִתְקַבְּלִים דְּבָרָיו כַּנ"ל, וְאֲזִי נִתְעַלָּה הַחֵן וְהַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכָל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת נִתְקַבְּלִים: